

گزارشی از یک رویارویی حقوقی و تاریخی در استکهلم

وکلاي سوئدی حميد نوري در دادگاه تجديد نظر چه گفتند؟

دادگاه قضايي سوئد که حميد نوري، شهروند ايراني را با زمينه‌سازي سازمان منافقين به اتهام زندانباني اعضای اين گروه تروريست در سال‌های دهه ۴۰ و در یک روند غيرقضايي و غيرحقوقی و پس از ۹۲ جلسه به حبس ابد محکوم کرده بود در ششمين جلسه دادگاه تجديدنظر در برابر اولين بخش از دفاعيات محکم حقوقی وتاريخی وکلای سوئدی نوري و تشریح تناقضات موجود در ادله دادستان اين پرونده قرار گرفت. وکلای نوري در اين جلسه به‌خوبي نشان دادند دادستان، مرحله تحقيقات اين پرونده را به‌خوبي طی نکرده و ادله او به جهت نادیده گرفتن برخی شواهد مهم تاريخی قابل اثبات نيستند.

ارائه مستندات پرونده بدون تحقيقات در ايران

وکلاي سوئدی در ادامه دفاعيات خود تصريح کردند که به‌طور معمول دادستان با انجام تحقيقات در محل جرم و مشاهده و بازرسى می‌تواند تحقيقات خود را به‌صورت مستند انجام دهد و به‌عنوان ادله در دادگاه ارائه کند اما دادستان پرونده نوري اساسا امکان تحقيق در مورد اتفاقات ۳۳ سال پيش را در ايران نداشته است.

مبارزات مسلحانه منافقين

وکلاي نوري در ادامه به بيان تاريخچه ماهيت تروريستی گروهک منافقين از قبل انقلاب پرداختند و تشریح کردند که آنها بعد از انقلاب از یک سو ايدئولوژی جمهوری اسلامی را قبول نداشتند و از سوی ديگر می‌خواستند سهمی در قدرت داشته باشند اما چون از سوی نظام به رسميت شناخته نشدن نه بر اساس قانون، سلاح خود را تحويل دادند.

بی‌اعتباری گزارش غويبين الملل

اين وکلا با بيان استدلال‌هایی استنادات دادستان به گزارش غفو بين الملل با عنوان «اسرار آفشفته به خون» را زير سؤال بردند و تصريح کردند: برابر با اعلام دادستان عالی ايران در سال ۱۹۸۱ همه گروه‌های سياسی که از سلاح استفاده می‌کردند بايد سلاح‌های خود را تحويل می‌دادند و در غير اين صورت غيرقانونی اعلام می‌شدند اما منافقين حتی هم‌زمان با وقوع جنگ ايران و عراق از واگذاری سلاح‌های خود اجتناب کردند.

اعلام جنگ مسلحانه منافقين

در ادامه وکلای حميد نوري با اشاره به اعلام جنگ مسلحانه از سوی مجاهدين با جمهوری اسلامی در سال ۱۹۸۱ توضیح دادند اين گروهک در طول اين سال‌ها ۷۴ نفر از مسئولان حکومت را ترور کردند.

تروريست اعلام شدن منافقين

وکلا در ادامه دفاعيات خود به اين نکته مهم اشاره کردند که مجاهدين نزدیک به یک دهه از طرف غرب تروريست اعلام شدند و اين سازمان از سوی اتحاديه اروپا در سال ۲۰۰۲، از طرف آمريکا در سال ۱۹۹۷، از طرف انگلستان در سال ۲۰۰۱، از طرف کانادا در سال ۲۰۰۵ و از طرف ژاپن در سال ۲۰۰۲، تروريستی اعلام شد که اين کشورها به‌دعا به دليل روابط سياسی خود با ايران در اين تصميم تجديد نظر کردند.

اعلام پايان جنگ و ادامه منازعه از سوی منافقين

وکلاي حميد نوري در ادامه دادگاه موضوع اعلام پايان جنگ ايران و عراق تاريخ آن را یادآور شدند و تاکيد کردند بعد از پذيرش قطعنامه ۵۹۸ و خاتمه جنگ از سوی شورای امنيت سازمان ملل، مجاهدين خلق به‌صورت یکجانبه و بدون دخالت عراق با حمله به اسلام آباد غرب، باختران و کرمانشاه عمليات فروغ جاويدان را طراحي کردند که البته با عدم همراهی مردم شکست خورد. وکلای نوري در ادامه به تشریح قصد مجاهدين از انجام عمليات فروغ جاويدان پرداختند. آنها عنوان کردند: عمليات فروغ جاويدان یک عمليات تروريستی با هدف ايجاد رعب و وحشت برای طرفداران نظام بود تا با وحشت ايجادشده، جمهوری اسلامی براندازی شود و گروه مجاهدين خلق قدرت را در دست گيرند.

ادعای بی‌اساس فتوا برای اعدام

وکلاي حميد نوري در ادامه به بيان بی‌اساس بودن ادله اثبات دعوی مبنی بر فتوای آیت... خميني برای اعدام مجاهدين پرداختند. آنها عنوان کردند: در ادله اثبات دعوی به فتوای آیت... خميني مبنی بر اعدام طرفداران مجاهدين استناد شده درحالی‌که اساسا فتوایی در اين زمينه نبوده که آن زمان مرجع بودند. در اين فتوا استناد شده ايشان دستور داده‌اند هر فردی از طرفداران مجاهدين هست بايد اعدام شود. بايد گفت که آیت... خميني اصلا در اين زمينه فتوایی صادر نکرده است و استناد دادگاه به خاطرات آقای منتظری تا توجه به اختلافات نظر جدی او با آیت... خميني قابل استناد نيست چون اگر قرار

است دادگاه به اين کتاب استناد کند؟ صفحه بعد از بيان اين خاطره را زير مورد استناد قرار دهد که نويسنده ادعای خود را زير سؤال می‌برد و می‌نويسند: «اين‌که اين نامه (فتوا) با دستخط خود آیت... خميني بوده یا نه، اين در اصل برای من هنوز مهم مهم است،»

تايد لايحه الحاق ايران به سازمان شانگهای

هادی طحان‌نظيف، سخنگوی شورای نگهبان از تايد لايحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ايران به سازمان همکاری‌های شانگهای در شورای نگهبان خبر داد و گفت: اين لايحه در مجلس شورای اسلامی به تصويب رسيد و به شورای نگهبان آمد اما در مرحله قبل با اشکالات و ابهاماتی مواجه شد و عمده ايرادها مربوط به اصول ۱۵ و ۱۷ قانون اساسی بود. سخنگوی شورای نگهبان عنوان کرد: اشکالات و ابهامات هفته‌گذشته در مجلس

برطرف شد و اعضای شورای نگهبان در جلسه‌ای اصلاحات را بررسی کردند و اين لايحه را مغاير شرع و قانون اساسی ندانستند. وی اظهار کرد: هر کشوری هم‌که خواهد با سازمان همکاری‌های شانگهای کار کند، بايد اين ضمانت و موافقت‌نامه‌ها را به تصويب برساند. وی ضمانت، موافقت‌نامه‌ها و جزئیات اين لايحه را هم اين‌گونه برشمرد و گفت: منشور سازمان همکاری‌های شانگهای، اصلاحات همين منشور، معاهده شانگهای در

«جام جم» از نقش اندیشکده‌های آمریکایی

در قبال نفوذ منطقه‌ای تهران گزارش می‌دهد

جنگ علیه ایران بابرند اندیشکده‌ها

نقش اندیشکده‌ها در آمریکا به مثابه قوه چهارم است، یعنی بعد از نهاد قانون‌گذاری، اجرایی و قضایی در سیستم این کشور آنها اثرگذاری بسیار بالایی در تعیین سیاست‌گذاری سیاستمداران آمریکایی در حوزه دیپلماسی دارند و در واقع جایگاه اندیشکده‌ها در سپهر سیاسی آمریکا بسیار معتبر است. نقطه کانونی فعالیت آنها هم ناظر به اصلی‌ترین کشوری است که در مواجهه با آمریکا دچار استحاله یا سازش و پذیرش منطق آمریکایی نشده و ازاین رو دغدغه اصلی این اندیشکده‌ها، ایران و راه‌های مهار جمهوری اسلامی است. در واقع اندیشکده‌های آمریکایی در تعیین سیاست خارجی این کشور برای کمربند کردن نفوذ منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران نقش پررنگی دارند و در واقع براندازی در پوشش تعامل بهترین توصیف از وضعیتی است که درباره آنها وجود دارد.

مریم آقایی
گروه‌سیاسی

بررسی سازوکار و رفتارشناسی اندیشکده‌های آمریکایی نشان می‌دهد سه فاکتور اصلی تعامل، مهار و تغییر راهبرد‌های اصلی آنها در مواجهه با ایران هستند که البته هر سه، یک هدف دارند و آن هم براندازی جمهوری اسلامی است. یعنی چه انتهای خط تعامل و چه پایان خط مهار به یک چیز می‌رسد؛ براندازی. البته این هدف در لایه‌های پنهان‌تر اندیشکده‌های آمریکایی با اهداف کوتاه‌مدت مهار ایران، تغییر رفتار و تعامل با کشورمان دنبال می‌شود.

براندازی دال مرکزی اندیشکده‌ها

حتی اندیشکده‌های مستقل هم در راستای منافع ملی آمریکا کار می‌کنند و با وجود اختلاف نظر بین استراتژیست‌ها و اندیشمندان آمریکایی در موارد مختلف آنها در مورد ایران اکثرا اعتقاد به براندازی یا شیوه‌های مختلف و گوناگون دارند اما در مورد این‌که ایران یک چالش بزرگ برای آمریکا است آنها با یکدیگر دارای اشتراک نظر هستند.

جالب است اگر بدانید آنچه در اندیشکده‌های آمریکایی می‌گذرد، مستقیما نتیجه خود را در سیاست

خارجی آمریکا در وهله اول و سپس در رسانه‌هایی مثل سی‌ان‌ان، واشنگتن پست و نیویورک تایمز نشان می‌دهد. البته موضوع براندازی همواره در صدر سیاست خارجی آمریکا در مواجهه با تهران قرار داشته و این یعنی یک جنگ همیشگی در سایه بین دو کشور در جریان است و هیچ فکتنی هم نیست که ثابت کند آمریکا این رویه بلند مدت و کلان

خود را تغییر خواهد دهد به‌ویژه این‌که حالا سابقه نزدیکی هم از چنین رویکردی وجود دارد و یکی از نمونه‌های اخیر آن نوع رفتار دولت آمریکا در تحولات شهریور تا آذر ۱۴۰۱ است که نه فقط اندیشکده‌های این کشور بلکه نشریات آمریکایی هم به صورت ویژه روی موضوع براندازی جمهوری اسلامی کار کردند. البته رسانه‌های آمریکایی و اندیشکده‌های واشنگتن به یک تقاطع مهم در سه ماه آشوب در ایران رسیده‌اند و در این بافتار عملا پیوستگی مستقیمی بین این دو برقرار است.

آنچه در اندیشکده‌های آمریکایی می‌گذرد مستقیما نتیجه خود را در سیاست خارجی آمریکا در وهله اول و سپس در رسانه‌هایی مثل سی‌ان‌ان واشنگتن پست و نیویورک تایمز نشان می‌دهد

اما چرا شناخت کارکرد اندیشکده‌ها مهم است؟ اطلاعات درباره بازیگران مؤثر در سیاست‌گذاری سیاست خارجی هر کشوری در تبیین و تحلیل اهداف سیاسی خارجی آن کشور اهمیت بالایی دارد، چون با تحلیل ابزارهای تصمیم‌ساز هر کشور می‌توان در مقابله با برنامه‌های آن برنامه‌ریزی دقیق کرد.

این اندیشکده‌ها برای اولین بار در سال ۱۹۶۰ وارد سپهر سیاسی آمریکا شدند و هدف آنها هم پژوهشی برای

ارائه سیاست حل یک مسأله بود. این اندیشکده‌ها نقش واسطه را هم ایفا می‌کنند و به نوعی خروجی محیط‌های آکادمیک را به زبان قابل فهم برای مردم و تصمیم‌گیران سیاسی تبیین می‌کنند.

البته در حال حاضر هیچ رئیس جمهوری در آمریکا نمی‌تواند کرسی اجرائی این کشور را بدون کمک‌های فکری اندیشکده‌ها به دست

بگیرد و از این رو اثرگذاری اندیشکده‌های‌شان در تعیین سیاست خارجی این کشور قطعی و غیرقابل انکار است.

اندیشکده‌های آمریکایی بعد از جنگ جهانی دوم در حوزه سیاست‌گذاری خارجی فعالت‌ه وارد عرصه شدند و رخدادهایی مثل مارشال، جهان دوقطبی، کاربرد تصمیمات اتمی، جنگ سرد، فروپاشی شوروی، حمله به عراق و افغانستان و انتخابات مختلف ریاست جمهوری و همچنین جنگ تمدن‌های هانتینگتون را راهبری کردند، اندیشکده‌هایی که حتما اسم آنها را زیاد شنیده‌اید از جمله بنیاد هرتیج، مؤسسه نند، هورور، شورای روابط خارجی آمریکا و ده‌ها اندیشکده فعال دیگر که در این حوزه سیاست خارجی آمریکا را طراحی و راهبری می‌کنند.

اتاق‌های فکر جنگ

برای دانستن اثرگذاری این اندیشکده‌ها در آمریکا کافی است بدانید آنها در باره تصمیم حمله به عراق نقش اصلی را به عهده داشتند و مشخصا اندیشکده ابتکار آمریکا که توسط افرادی مثل رئیس مجلس نمایندگان آمریکا و رئیس شورای مشاوران پنتاگون - که در دهه ۹۰ میلادی مسئولیت داشتند - اداره می‌شود از طراحان اصلی جنگ عراق بودند. هرچند بحث درآمد ناشی از فروش تسلیحات غیر قابل انکار است و به همین دلیل اندیشکده‌هایی مانند رند و امریکن اینتیرپرایز هم از جمله اتاق‌های فکری هستند که حامی شرکت‌های تسلیحاتی بوده‌اند و در پای تصمیم‌گیری آنها در جنگ عراق نیز دیده‌ی می‌شود.

به هر حال با توجه به نفوذ و گستره قدرت جمهوری اسلامی ایران در منطقه غرب آسیا اکنون تمرکز اصلی این اندیشکده‌ها با چنین جایگاه مهمی در

سیاست بر جایگاه کشورمان متمرکز شده و عملا بر ارائه راهکارهایی برای جلوگیری از نفوذ ایران در منطقه فعال است. به طوری که فقط اندیشکده امریکن اینتیرپرایز که نقش اثرگذاری در تعیین سیاست خارجی آمریکا دارد بیش از ۷۵ درصد مطالعات خود را به رابطه ایران و غرب آسیا اختصاص داده است.

مورد مبارزه با تروریسم، همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای و راه‌اندازی فرآیند ایجاد شرایط مطلوب تجاری و سرمایه‌گذاری، مزایا و مصونیت‌های سازمان همکاری‌های شانگهای، مبارزه با مواد مخدر و روانگردان، همکاری برخی وزارتخانه‌ها همچون امور خارجه و دادگستری با این سازمان، شرایط متنوع جهت حمل و نقل بین‌المللی جاده‌ای و تنظیم و تهیه بودجه سازمان ازجمله این موارد است.

مهندسی معکوس اندیشکده‌های آمریکا

تحلیل اندیشکده‌های فعال در حوزه ایران نشان می‌دهد آنها چگونه در قبال نفوذ و گستره قدرت جمهوری اسلامی ایران عمل می‌کنند. به عنوان مثال، تعامل اندیشکده‌های آمریکایی برای تعامل با جمهوری اسلامی با استفاده از ظرفیت ایرانیان مقیم آمریکا دنبال شده یا در ساحت دیگری اندیشکده‌های آمریکایی به دنبال استفاده از ظرفیت بعضی سیاستپون داخلی ایران هستند که به‌نوعی رادیکال محسوب می‌شوند، یعنی همان سیاستمدارانی که عموما حل شدن مشکل تحریم‌ها را به مذاکره با آمریکا گره زده‌اند.

از سوی دیگر سیاست مهار موسساتی مثل واشنگتن، هادسون و دیگر اندیشکده‌های نومحافظه‌کار بر سیاست مهار دو جانبه و تحریم متمرکز است و البته چنین سیاستی بیشتر در دوره روسای جمهور جمهوریخواه مثل ترامپ دنبال می‌شود.

خط و خطوط دیپلماسی آمریکایی

تغییر نظام سیاسی در ایران و تاکید اندیشکده‌ها بر شورش و تغییر در حالی است که طی سال‌های اخیر به طرز عیانی این خط در دیپلماسی آمریکایی هم دنبال شده است و نمونه بسیار نزدیک آن بعد از شورش اجتماعی پاییز ۱۴۰۱ اتفاق افتاد.

بنابراین یکی از مؤلفه‌های دیپلماسی آمریکاتضعیف جمهوری اسلامی با ایجاد انشقاق داخلی و آمدن نظامی است که حامی سیاست‌های آمریکا باشد و اندیشکده‌های متعدد آمریکایی در حوزه‌های شبکه اجتماعی و عملیات روانی به دنبال سیاه‌نمایی و منفی جلوه دادن کارکرد جمهوری اسلامی در بین اقشار خاکستری هستند تا بتوانند با تغییر ذائقه به هدف خود یعنی تغییر نظام یا حداقل کوتاه آمدن نظام جمهوری اسلامی از مواضع ضد آمریکایی خود برسند.

بسیاری از این اندیشکده‌ها حتی جلساتی را در سطح رئیس جمهور و مقامات ارشد دولتی خود با ایرانیان خارج از کشور، معارضان ایرانی و گروه‌های مخالف و اپوزیسیون هم برگزار می‌کنند.

موفقیت ایران در غرب آسیا از نگاه پژوهشگر بروکینگز

سوزان مالونی، پژوهشگر ارشد موسسه بروکینگز پنج عامل محوری را که باعث شده ایران بتواند قدرت و نفوذ خود را در سطح غرب آسیا گسترش دهد برای اندیشکده خود واکاوی کرده که مرور آنها جالب است. او ابتدا مدعی میراث امپریالیستی توسط ایران است و مدعی شده ایران به دنبال ایفای نقش فوق‌العاده بزرگ در سراسر غرب آسیاست، او در عین حال به نقش اسلام شیعی اشاره دارد که با انقلاب ۱۳۵۷ یک عامل تعیین کننده به نام نیروی بسیج کننده در منطقه را هم سرمایه‌گذاری کرده و مؤلفه سوم از نگاه این اندیشمند آمریکایی مخالفت با امپریالیسم است به‌ویژه این‌که ایران نه فقط مرکز مستعمر شده بلکه بعد از انقلاب اسلامی سیاست رسمی خود را هم عدم تعهد به شرق و غرب اعلام و دنبال کرده است.

البته این پژوهشگر موسسه بروکینگز، بویایی داخلی ایران را هم عاملی می‌داند که تاثیر مستقیمی بر موفقیت رویکردهای منطقه‌ای جمهوری اسلامی داشته است. از سوی دیگر در حوزه برنامه‌ریزی برای تضعیف منطقه‌ای جمهوری اسلامی محورهایی مانند فشار همه جانبه در حوزه بین‌الملل، سیاست ابهام برای گنج شدن تصمیم‌گیری ایران در منطقه مانند ابهام در زمینه اجرا شدن یا اجرا نشدن برجام و عدم برنامه‌ریزی طبق مذاکرات، ایجاد ائتلاف‌های امنیتی مانند ائتلاف عربی- عبری برای مقابله با نفوذ ایران و تلاش برای ایجاد اشتباه محاسباتی در تصمیم سازی‌های جمهوری اسلامی دنبال شده است.

بنابراین سه ضلع مثلث «اندیشکده‌ها، نهادهای تصمیم‌گیر و رسانه‌های آمریکایی» در چارچوب یک هدف مشترک در برابر ایران عمل می‌کنند که هدف نهایی همه آنها براندازی با شیوه‌های مدرن است؛ امری که هیچ‌گاه با توجه به ماهیت جمهوری اسلامی که مبتنی بر جمهوریت و اسلامیت است، محقق نخواهد شد.

تغییر نظام سیاسی در نظام جمهوری اسلامی ایران و تاکید اندیشکده‌ها بر شورش و تغییر در حالی است که طی سال‌های اخیر به طرز عیانی این خط در دیپلماسی آمریکایی هم دنبال شده است

اساسا سیستم سیاسی آمریکا به دلیل حضور متعدد ذی‌نفعان پیچیده است.

وی تاکید کرده‌نه می‌توان درباره نقش اندیشکده‌ها در آمریکا اغراق کرد و نه می‌توان جایگاه آنها را نادیده گرفت، روش صحیح طرح موضوع آن است که با ساختار سیاسی آمریکا و پیچیدگی‌های آن آشنا شویم تا به دور از ساده‌سازی، سبک حکمرانی در ایالات متحده را تحلیل کنیم.

اتفاق نظر اندیشکده‌های آمریکایی در دشمنی با ایران

ایزدی با اشاره به اتفاق نظر اندیشکده‌ها، لابی‌های مختلف و همچنین سیاستمداران و سیاستگذاران آمریکایی در نحوه برخورد با ایران تصریح کرد: جمهوری اسلامی در آمریکا به هر دلیلی لابی ندارد و در مقابل، در ایالات متحده دشمنانی زیادی در حوزه اندیشکده‌ها، لابی‌های صهیونیستی و عربی و بنیادهای مالی دارد. به همین علت در ساختار سیاسی آمریکا دشمنی با ایران موضوعی است که روی آن اتفاق نظر وجود دارد.

چنین هدفی را دنبال می‌کند. این اختلافات به ماجرای فروش جنگنده اف ۳۵ به امارات رسید و با این‌که توافق اولیه در این زمینه حاصل شده بود اما لابی رژیم صهیونیستی با توجه به این‌که از قدرت بیشتری در آمریکا برخوردار است برای این موضوع مانع‌تراشی کرد و همین مسأله باعث شد بر سر تحویل نسخه ضعیف‌تری از اف ۳۵ به امارات، توافق حاصل شود.

این کارشناس حوزه روابط بین‌الملل اضافه کرد: سیاستمداران علاوه بر این‌که از اندیشکده‌ها و حامیان مالی آنها تاثیر می‌پذیرند، تحت تاثیر محیط‌های دیگر هم قرار می‌گیرند و ممکن است حامیان سیاستمداران، اندیشکده نداشته باشند اما از منابع مالی قوی برخوردار باشند و باید گفت